Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2024 оны 03 сарын 27-ны А/72 тоот тушаалын 02 дугаар хавсралт

ИНД - 104

Глайдерын үйл ажиллагааны дүрэм

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

ИНД-104 нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- ИНД-91 болон ИНД-43-ын шаардлагаас гадна, глайдерын үйл ажиллагааны нэмэлт шаардлага; эсхүл
- ИНД-91 болон ИНД-43-т үл хамаарах глайдерын үйл ажиллагааны шаардлага.

ИНД-104 нь ханг-глайдерт хамаарахгүй.

Энэ Дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан ИНД-104-ийн цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн эшлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчин төгөлдөр ИНД-104, түүний нэмэлт өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн Дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг Дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын 1992 оны 29-р чуулганы A29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн түүх	**Хүчинтэй огноо**
Анхны боловсруулалт	2002 оны 09 сарын 12
Хоёрдугаар боловсруулалт	2010 оны 05 сарын 07
Гуравдугаар боловсруулалт	2019 оны 06 сарын 12
Өөрчлөлт 3.1	2024 оны 03 сарын 27

Гарчиг

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл 1
104.1. Зорилго 1
104.3. Нэр томьёо ба товчлол 1
104.5. Нисгэгчид тавих шаардлага 1
104.6. Глайдерын ажилтан (19.409) 1
104.7. Туршилтын нислэг 2
104.9. Нислэгийн заавар 2
104.11. Дуураймал хэрэглэлийн нислэг 2
104.13. Газрын дохио 3
В Бүлэг - Нислэгийн дүрэм 3
104.51. Хөдөлгөөний давуу эрхийн дүрэм 3
104.53. Хэрэглэлийн нислэгийн цаг уурын нөхцөл 3
104.55. Үүлнээс зай барих 3
104.57. Түлшний шаардлага 3
104.59. Минимум өндөр 3
104.61. VFR-ийн аяллын өндрийн-түвшин болон нислэгийн түвшин 4
С Бүлэг - Төхөөрөмж болон техник үйлчилгээний шаардлага 4
104.101. Агаарын хөлгийн төхөөрөмж 4
104.103. Техник үйлчилгээний ерөнхий шаардлага 4
104.105. Техник үйлчилгээний үзлэг шалгалт 5
104.107. Техник үйлчилгээний хөтөлбөр 5
104.109. Техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг батлах ба зөвшөөрөл олгох 5
104.111. Нөөц 6
104.113. Техникийн бүртгэлийн дэвтэр (TLB) 6
104.115. Нисгэгчийн гүйцэтгэх техник үйлчилгээ 7

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл

104.1. Зорилго

(a) Энэ Дүрэм нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

(1) ИНД-91-ийн шаардлагаас гадна, глайдерын үйл ажиллагааны нэмэлт;

(2) ИНД-43-ын шаардлагаас гадна, глайдерын техник үйлчилгээний нэмэлт;

(3) ИНД-91-д үл хамаарах глайдерын үйл ажиллагааны;

(4) ИНД-43-т үл хамаарах глайдерын техник үйлчилгээний.

(b) Энэ Дүрэм нь ханг-глайдерт хамаарахгүй.

104.3. Нэр томьёо ба товчлол

Энэ Дүрэмтэй холбоотой нэр томьёо болон товчлол нь ИНД-ийн нэр томьёоны тайлбарт багтсан.

Энэ Дүрэмд үнэмлэх гэж Даргын шилжүүлсэн эрх эзэмшигчийн олгосон глайдерын нисгэгчийн үнэмлэхийг ойлгоно.

104.5. Нисгэгчид тавих шаардлага

(a) Глайдерын нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

(1) дараах үнэмлэх эзэмшдэг байх:

(i) глайдерын нисгэгчийн хүчинтэй үнэмлэх; эсхүл

(ii) ИНД-61-ийн дагуу олгосон хүчинтэй хувийн нисгэгчийн үнэмлэх (глайдер); эсхүл

(iii) ИНД-61-ийн дагуу олгосон хүчинтэй коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх (глайдер);

(2) дараах шаардлагыг хангасан байх:

(i) 16 нас хүрсэн байх; эсхүл

(ii) нислэг бүрд глайдерын A, эсхүл B категорийн Сургагч-нисгэгчээс тусгайлан зөвшөөрөл авсан байх;

(3) нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл гэрчилгээ болон холбогдох зэрэглэлээр олгогдсон эрх, хязгаарлалтыг мөрдөх;

(4) глайдерын байгууллагын үйл ажиллагааны стандарт болон журмыг мөрдөх.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д заасныг үл харгалзан, хэрэв тухайн этгээд нь глайдерын байгууллагаас олгосон Сургагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчийн шууд хяналтад глайдерын нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэх бол энэ зүйлийн (a)(1), (2) болон (3)-ыг дагаж мөрдөхгүй байж болно.

104.6. Глайдерын ажилтан (19.409)

(a) Глайдерын нисгэгч нь дараах үнэмлэх болон зэрэглэл эзэмших үүрэгтэй:

(1) глайдерын сурагч;

(2) глайдерын мэргэшсэн нисгэгч;

(3) хөөргөлтийн нэмэлт төхөөрөмжийн баталгаажуулсан тэмдэглэл;
(4) зорчигч тээвэрлэх эрх;
(5) глайдерын C-категорийн Сургагч-нисгэгч;
(6) глайдерын B-категорийн Сургагч-нисгэгч;
(7) глайдерын A-категорийн Сургагч-нисгэгч;
(8) хөөргөлтийн нэмэлт төхөөрөмжийн зааварчилгааны баталгаажуулсан тэмдэглэл;
(9) хэрэглэлийн нислэгийн зааварчилгаа өгөх эрх;
(10) IFR-аар нисэх эрх.

(b) Глайдерын инженер нь дараах зөвшөөрөл болон зэрэглэлийг эзэмших үүрэгтэй:
(1) ангилал-2 зөвшөөрөл;
(2) ангилал-3 зөвшөөрөл, W, M, болон P дэд зэрэгтэй;
(3) ангилал-4 зөвшөөрөл, W, M, болон P дэд зэрэгтэй;
(4) C-зэрэглэл;
(5) S-зэрэглэл;
(6) R-зэрэглэл;
(7) E-зэрэглэл, E2, E3 болон E4 дэд зэрэгтэй.

104.7. Туршилтын нислэг

(a) ИНД-91.101(c)(4)-т заасныг үл харгалзан, глайдерын нисгэгчийн хүчинтэй үнэмлэх болон зохих маягийн зэрэглэл эзэмшигч нь ИНД-91.101(c)-д заасны дагуу глайдерт НТЧ-ын гэрчилгээ олгох, шинэчлэх, эсхүл сэргээх шаардлагыг хангаж байгааг үзүүлэх зорилгоор үйлдэх шалгах нислэгт глайдерын даргын үүрэг гүйцэтгэж болно.

(b) ИНД-91.613(a)(1)-д заасныг үл харгалзан, глайдерын нисгэгчийн үнэмлэх болон зохих маягийн зэрэглэл эзэмшигч нь, хэрэв тухайн глайдерын үйл ажиллагааны шалгах нислэг хийх шаардлагатай бол ИНД-91.613-ын дагуу глайдерын үйл ажиллагааны шалгах нислэг үйлдэж болно.

104.9. Нислэгийн заавар

ИНД-91.111(2)-т заасныг үл харгалзан, дараах тохиолдолд, аливаа этгээд нь нислэгийн зааврыг авч явахгүйгээр, глайдераар үйл ажиллагаа эрхэлж болно, хэрэв:
(1) тухайн нислэгийн зааврыг нислэгийн урьдчилсан төлөвлөлтийн явцад нисгэгч хэрэглэх боломжтой бол;
(2) бүхээгийн мэдээлэл (decal) нь тухайн глайдерын үйл ажиллагааг аюулгүй гүйцэтгэхэд нисгэгчид хэрэгтэй эшлэл болж чадах бол.

104.11. Дуураймал хэрэглэлийн нислэг

ИНД-91.125(a)(1)-д заасныг үл харгалзан, глайдерын нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь дуураймал хэрэглэлийн нислэг үйлдэх зорилгоор глайдерт аюулгүй байдлын нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэж болно.

104.13. Газрын дохио

Хэрэв глайдерын нислэгийн үйл ажиллагаа хийгдэж байгааг газрын дохио ашиглан үзүүлж байгаа бол тухайн газрын дохио нь хөөрөлт болон буулт үйлдэх чиглэлийг заасан цагаан өнгийн сумнаас бүрдэнэ.

B Бүлэг - Нислэгийн дүрэм

104.51. Хөдөлгөөний давуу эрхийн дүрэм

(a) ИНД-91.229(b)-д заасныг үл харгалзан, өндөрлөгөөс халин нисэж (soaring ridge) байгаа глайдерын нисгэгчийг, тухайн глайдерын баруун гар талд өндөрлөг байгаа бол түүний эгц урдаас өөр глайдер ойртох үед баруун тийш эргэхийг шаардахгүй.

(b) ИНД-91.229(d)-д заасныг үл харгалзан, өндөрлөгөөс халин нисэж байгаа глайдерыг гүйцэж түрүүлэх глайдерын нисгэгч нь гүйцэгдэж байгаа глайдерыг өндөрлөгтэй талаар нь гүйцэж түрүүлнэ.

(c) ИНД-91.229(f)-д заасныг үл харгалзан, хоёр глайдер төгсгөлийн буултын ойртолт үйлдэж байгаа тохиолдолд, илүү үзүүлэлттэй глайдерын нисгэгч нь бага үзүүлэлттэй глайдерт зам тавьж өгнө.

104.53. Хэрэглэлийн нислэгийн цаг уурын нөхцөл

ИНД-91.301-д заасныг үл харгалзан, тухайн глайдерын нисгэгч нь, хэрэв тухайн нислэгийг дараах нөхцөлд үйлдэж байгаа бол, хэрэглэлийн нислэгийн цаг уурын нөхцөлд (IMC), ИНД-91-ийн F Бүлгийн шаардлагыг мөрдөхгүй нисч болно:

(1) үүлэн дотор нислэг үйлдэхээр тогтоосон хязгаарлалттай бүсэд; эсхүл

(2) G-ангиллын агаарын зайд, үүлэн дотор нислэг үйлдэхээр санал болгосон бүсэд, эсхүл түүний ойролцоо мэдэгдэж байгаа IFR-ийн хөдөлгөөн байхгүй болохыг тухайн нисгэгч зохих НХҮ-ний нэгжээс 15 минутаас ихгүй үечлэлтэй мэдээлэл авч баталгаажуулдаг бол.

104.55. Үүлнээс зай барих

ИНД-91.301(a)(2)-т заасныг үл харгалзан, 900 м-ээс (3000 ft) дээш өндрийн-түвшинд болон 300 м-ээс (1000 ft) дээш өндөрт, гэхдээ 3300 м-ээс (11 000 ft) доош өндрийн-түвшинд нисэж байгаа глайдерын нисгэгч нь E, эсхүл G-ангиллын агаарын зайд үүлэн доогуур, түүнээс 150 м-ээс (500 ft) ойрхон нисэхгүй.

104.57. Түлшний шаардлага

ИНД-91.305(a)-ийн шаардлага нь глайдерын нисгэгчид хамаарахгүй.

104.59. Минимум өндөр

ИНД-91.311(a)(2)-т заасныг үл харгалзан, глайдерын нисгэгч нь тухайн гадаргуугаас 150 м-ээс (500 ft) нам өндөрт, дараах нөхцөлд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно:

(1) өндөрлөгөөс халин нисэх нислэгийн (ridge soaring) хувьд, хэрэв газарт байгаа хүн, эсхүл өмч хөрөнгөд аюул учруулахааргүй бол; эсхүл
(2) хэрэв глайдерын Сургагч-нисгэгч татгалзсан хөөргөлтийн сургалт дадлага зохион байгуулж байгаа бол.

104.61. VFR-ийн аяллын өндрийн-түвшин болон нислэгийн түвшин

ИНД-91.313-д заасныг үл харгалзан, глайдерын нисгэгчээс тухайн аяллын өндрийн-түвшний, эсхүл нислэгийн түвшний соронзон чиглэлийг барихыг шаардахгүй.

C Бүлэг - Төхөөрөмж болон техник үйлчилгээний шаардлага

104.101. Агаарын хөлгийн төхөөрөмж

Дараах төхөөрөмж болон ажиллагаатай хэрэглэлээр тоноглогдсоноос бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь глайдераар үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:
(1) агаарын хурд заагч;
(2) барометрийн даралтын тохируулгатай, даралтаар мэдрэх алтиметр;
(3) соронзон луужин;
(4) суудал бүрд аюулгүй байдлын бэхэлгээ;
(5) анхны тусламжийн иж бүрдэл;
(6) моторт-глайдерын хувьд:
 (i) түлшний үндсэн сав бүрд хэмжүүр;
 (ii) хоёр-тактын хөдөлгүүрээс бусад хөдөлгүүрийн хувьд, тосны даралт хэмжигч, эсхүл анхааруулах дохионы хэрэгсэл;
 (iii) тахометр, эргэлтийн хурд заагч, эсхүл хөдөлгүүр бүрд эргэлт мэдрэгч гэрэл;
(7) хэрэглэлийн нислэгийн цаг уурын нөхцөлд (IMC) үйлдэх нислэгийн хувьд:
 (i) босоо хурд хэмжигч (variometer);
 (ii) эргэлт болон гулгалт заагч (turn-slip), эсхүл авиагоризонт (artificial horizon);
 (iii) ИНД-91-ийн Хавсралт А, А.9(с)-гийн шаардлагыг хангасан, зохих НХҮ-ний нэгжтэй холбоо барих чадвартай, нисэхийн радио холбооны дамжуулагч-хүлээн авагч хэрэгсэлтэй байх.

104.103. Техник үйлчилгээний ерөнхий шаардлага

Глайдерын үйл ажиллагаа эрхлэгч дараах шаардлагыг бататгах үүрэгтэй:
(1) тухайн глайдерт нислэгт тэнцэх нөхцөлийг хангасан техник үйлчилгээ хийсэн байх;
(2) ИНД-39-д заасан шаардлагын дагуу холбогдох бүх НТЧ-ын удирдамжийг биелүүлсэн байх;
(3) тухайн глайдерт дараах үзлэг шалгалт хийсэн байх:
 (i) энэ Бүлгийн шаардлагын дагуу;
 (ii) ИНД-91-ийн G Бүлэгт заасан холбогдох шаардлагын дагуу;

(4) үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний зааврын НТЧ-ын хязгаарлалтад заасан хатуу цагтай эд ангийг солих хугацаа, үзлэг шалгалтын үечлэл болон холбогдох журам, эсхүл тухайн глайдерт зориулан гаргасан НТЧ-ын хадгалалтын зааварчилгаа хэрэгжсэн байх;

(5) шаардлагатай үзлэг шалгалтын хооронд гэмтэл дутагдлыг ИНД-43-ын дагуу зассан байх.

104.105. Техник үйлчилгээний үзлэг шалгалт

Глайдер нь өмнөх 12 сарын хугацаанд дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь тухайн глайдераар үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:

(1) 104.107-гийн дагуу шаардсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу үзлэг шалгалт хийгдсэн болон ИНД-43-ын дагуу ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлсэн байх; эсхүл

(2) ИНД-21-ийн дагуу НТЧ-ын гэрчилгээ олгох үзлэг шалгалтад тэнцсэн байх.

104.107. Техник үйлчилгээний хөтөлбөр

Глайдерын үйл ажиллагаа эрхлэгч нь хүчилсэн бүтэц, хөдөлгүүр, эсхүл сэнс, бүрдэл хэсэг, авран хамгаалах болон ослын төхөөрөмжийг багтаасан тухайн глайдерт ИНД-91-ийн G Бүлэгт заасан холбогдох шаардлага болон дараах баримт бичгийн дагуу техник үйлчилгээ хийх үүрэгтэй:

(1) үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн хүчинтэй техник үйлчилгээний хуваарь; эсхүл

(2) техник үйлчилгээний хөтөлбөр:

(i) 104.109-ийн дагуу глайдерын байгууллагаар зөвшөөрөгдсөн ба холбогдох журам нь тухайн глайдерын байгууллагын Ерөнхий зааварт тусгагдсан; эсхүл

(ii) 104.109-д заасны дагуу Даргын баталсан.

104.109. Техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг батлах ба зөвшөөрөл олгох

(a) Энэ дүрмийн 104.107(2)-ын дагуу Техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд глайдерт техник үйлчилгээ хийхийг хүсэж байгаа глайдерын үйл ажиллагаа эрхлэгч нь глайдерын байгууллагаас зөвшөөрөл авахаар, эсхүл Даргаар батлуулахаар тухайн хөтөлбөрийг бичгээр хүргүүлэх үүрэгтэй.

(b) Энэ дүрмийн 104.107(2)-ын дагуу шаардсан хөтөлбөр нь дараах мэдээллийг агуулсан байх ёстой:

(1) тухайн глайдерыг сургалтын үйл ажиллагаанд ашиглах эсэх тухай мэдэгдэл;

(2) тухайн хөтөлбөрт санал болгосон үзлэг шалгалтыг ашиглалтын хугацаагаар, хуанлийн хугацаагаар, эсхүл тэдгээрийн комбинацаар хийх хуваарь;

(3) тухайн глайдерын хийц, загварт тохирсон шаардлагатай тест болон шалгалтыг багтаасан техник үйлчилгээг хийх зааварчилгаа болон журам. Тухайн зааварчилгаа болон журамд үзлэг шалгалт хийх шаардлагатай авран хамгаалах болон ослын төхөөрөмжийг багтаасан, хүчилсэн бүтэц хөдөлгүүр,

сэнс болон бүрдэл хэсгийн эд анги болон байрлалыг дэлгэрэнгүй заасан байх ёстой.

(c) Хэрэв глайдерын үйл ажиллагаа эрхлэгч нь энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу зөвшөөрсөн, эсхүл баталсан Техник үйлчилгээний хөтөлбөрт нэмэлт өөрчлөлт оруулах бол тухайн үйл ажиллагаа эрхлэгч нь шинэ хөтөлбөрийн хүрээнд хийх үзлэг шалгалтын үлдэгдэл хугацааг тодорхойлохдоо, өмнөх хөтөлбөрийн хүрээнд хуримтлагдсан ашиглалтын хугацаа (time-in-service), эсхүл хуанлийн хугацааг тооцох үүрэгтэй.

(d) Хэрэв глайдерын байгууллага, эсхүл Дарга тухайн нэмэлт өөрчлөлт нь уг хөтөлбөрийн үр дүнтэй байдлыг хадгалахад шаардлагатай болохыг тогтоосон бол, 104.107(2)-ын дагуу шаардсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд глайдерт техник үйлчилгээ хийж байгаа глайдерын үйл ажиллагаа эрхлэгч нь, тухайн хөтөлбөрийг зөвшөөрсөн глайдерын байгууллагын, эсхүл Даргын өгсөн зааварчилгааны дагуу хөтөлбөртөө нэмэлт өөрчлөлт оруулах үүрэгтэй.

104.111. Нөөц

104.113. Техникийн бүртгэлийн дэвтэр (TLB)

(a) Глайдерын үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах мэдээллийг агуулсан, агаарын хөлгийн TLB хөтөлнө:

(1) тухайн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр болон хаяг;

(2) тухайн глайдерын ашиглалтад хэрэглэж байсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг таньж тогтоох мэдээлэл;

(3) дараагийн үзлэг шалгалтын үлдэгдэл цаг болон үзлэг шалгалт хийх огноог таньж тогтоох мэдээллийг багтаасан, тухайн глайдерын үзлэг шалгалтын нөхцөл байдлын мэдэгдэл;

(4) сүүлчийн НТЧ-ын жилийн дүгнэлт хийсэн огноо;

(5) өдөр тутмын ниссэн цагийг багтаасан ашиглалтын нийт цаг;

(6) өдөр тутмын үзлэг хийсэн нисгэгчийн гарын үсэг;

(7) тохируулга хийсний дараах эхний болон хоёр дахь хяналтын үзлэг хийсэн гарын үсэг;

(8) нислэгийн үед, эсхүл нислэгийн дараа нисгэгчийн илрүүлсэн гэмтэл;

(9) хуваарьт үзлэг шалгалтын хооронд илэрсэн гэмтэл дутагдлыг зассан дэлгэрэнгүй мэдээлэл болон тухайн гэмтлийг арилгасны дараа ашиглалтад шилжүүлсэн гэрчилгээ;

(10) ИНД-91.537-гийн дагуу ажиллагаагүй байж болох нь зөвшөөрөгдсөн төхөөрөмжийг багтаасан, хойшлуулсан дутагдлыг арилгах ажиллагааны дэлгэрэнгүй мэдээлэл.

(b) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь энэ зүйлийн (a)-д заасан мэдээллийг TLB-д бүртгэх ба тухайн мэдээлэл хүчинтэй болохыг бататгана, гэхдээ өдөр тутмын ниссэн цаг болон нийт ашиглалтын цагийг өдөр тутмын нислэгийн хуудсанд байнгын, арилдаггүй байдлаар тусад нь бичилт хийж оруулна.

104.115. Нисгэгчийн гүйцэтгэх техник үйлчилгээ

(a) ИНД-43.51(b)-д заасныг үл харгалзан, глайдерын нисгэгчийн хүчинтэй үнэмлэх эзэмшдэг этгээд нь, хэрэв тухайн глайдерын өмчлөгч, эсхүл глайдерын үйл ажиллагаа эрхлэгч бол ИНД-43-ын Хавсралт А-ийн А.1 болон А.2-д заасан техник үйлчилгээг хийж болно.

(b) ИНД-43.101(a)(6)-д заасныг үл харгалзан, энэ зүйлийн (a)-д заасны дагуу глайдерт техник үйлчилгээ хийж байгаа этгээд нь техник үйлчилгээг хийсний дараа тухайн глайдерыг ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлж болно.

--oOo--